

Příběh parku U Vody

27.6.2024 - | Městská část Praha 7

Park U Vody (2015)

Území o velikosti tří hektarů se nachází v severní části holešovického poloostrova na levém vltavském břehu a je součástí příměstského parku Trojská kotlina. Z jižní strany tvoří hranu parku z velké části cca 6 metrů vysoká protipovodňová stěna. Zbytek jižní strany parku byl v minulosti oplocen v reakci na nezajištěné prostředí a problematické skupiny osob, které zde periodicky nalézaly útočiště v okolí mostních pilířů. V západní části kolem silničního mostu má park více přírodní charakter se vzrostlými stromy a přechází do neudržované divočiny. Z východní strany pak sousedí s oploceným soukromým areálem přístavu. Park leží v aktivní zóně záplavového území, což znamená, že při povodni může být zaplaven vodou, a jsou zde proto vysoké bezpečnostní nároky.

Od počátku 20. století se území využívalo zejména k průmyslovým účelům, dlouho jako překladiště sypkých hmot a jako součást nákladního přístavu. V první polovině 20. století zde byly položeny koleje vedoucí do přístavu naproti Holešovické kose, později koleje ústily do areálu betonárky, která zajišťovala dodávky materiálu pro výstavbu pražských sídlišť. V 70. letech byly koleje napojeny na nově vybudované nádraží Holešovice. V jihovýchodní části parku bylo zřízeno odtahové parkoviště a do zbytku území nebylo kromě základní údržby investováno.

Plánování (2015-2020)

V roce 2015 MČ Praha 7 požádala hlavní město Prahu o svěření pozemků parku do své správy, k čemuž došlo v roce 2019. Dalším krokem pro oživení zapomenutého místa je vtisknout dané ploše funkci, která zajistí alespoň minimální sociální dohled. Ve stejné době hledala místní komunitní zahrada nové místo, a tak vznikla oboustranně výhodná spolupráce. Komunitní zahrada Prazelenina, jež zde působila od roku 2016, ukázala, že dané místo lze vnímat a využívat i jinak než jen jako betonové plochy s parkujícími auty. Při následné přípravě soutěže byla budoucnost komunitní zahrady v parku potvrzena s tím, že bude potřeba pro ni najít správné místo.

Velkým úspěchem pro fungování budoucího parku bylo dojednání prostupu skrz sousední areál na území bývalé betonárky západně od parku. Před touto domluvou se v místě nacházela pouze úzká mezera vinoucí se mezi zdí betonárky a řekou, kterou se naučili využívat jen obratnější pěší uživatelé. Šlo však o jediné možné spojení podél řeky od Holešovic ke Stromovce. Otevřely se nové možnosti propojení, jak v návaznosti na park, tak ve smyslu celoměstských tras cyklo dopravy. Cyklo doprava byla v parku vítána a díky ní se začala řešit i nová témata související s vedením cyklotras v parcích v kontextu řeky. Rozhořela se diskuze o tom, zda má cyklotrasa vést v komfortní šíři a provedení přímo podél řeky, anebo by měla být naopak oddálena od řeky, aby břeh mohl být ponechán v přírodě blízkém stavu. Výsledkem byl kompromis. Podél řeky povede ve zpevněném povrchu 2 metry široká stezka, která zpřístupní park i návštěvníkům s pohybovým omezením, a po jižním okraji bude vedena 4 metry široká cyklostezka tak, aby střed území zůstal volný pro parkové využití.

V kontextu těchto jednání a postupných příprav proběhla první participace s veřejností přímo na místě. Účast byla překvapivě vysoká a navzdory nepříznivému větrnému počasí se sešla skupina přibližně 50 lidí – rodičů s dětmi, pamětníků, zástupců místních komunitních organizací a spolků. K zájmu bezpochyby přispěla i skutečnost, že dolní Holešovice postrádají větší parkové plochy a musejí se spoléhat pouze na Stromovku, která z tohoto místa nebyla dlouhou dobu snadno dostupná.

Zlomovým okamžikem ve vnímání lokality jako parku bylo zrušení odtahového parkoviště a odstranění bývalého překladiště při předání pozemků do správy MČ. Tato proměna v roce 2019 byla tak radikální, že se časem začalo zapomínat, jak toto území vypadalo na začátku procesu a že tento stav je jen dalším krokem na cestě k přípravě městského parku. Z původně betonových ploch, na kterých často stálo množství aut, se po osetí v průběhu let stala zelená louka lákající k posezení či hrám.

V roce 2020 následovala druhá participace formou dotazníku, aby se ověřil nejen zájem o nový park, ale aby se názory budoucích návštěvníků promítly do zadání připravované soutěže. V porovnání s rokem 2017, kdy proběhla veřejná vycházka, se významně změnil celkový pohled na území, upravil se způsob využití parku i očekávání jeho návštěvníků a rozšířilo se spektrum uživatelů. Nyní téměř 80 % dotazovaných odpovědělo, že park vnímají jako bezpečný, a více než polovina uvedla, že po odstranění betonových ploch ho již nepovažují za zanedbané místo. Návštěvníci si začali k parku budovat nový vztah a vnímat ho více pobytově. Jako další krok postupného osvojování si místa veřejností vyhlásila MČ anketu týkající se jména parku. Objevila se zajímavá pojmenování: Mokřad, park Josefa Bicana a další, nejvíce hlasů však získalo již zažité označení park U Vody.

Soutěž (2020-2021)

Smyslem a cílem zadání bylo znovunavázání vztahu s řekou, posílení jedinečného charakteru parku se zachovanou stopou průmyslového provozu a využití potenciálu jednoho z mála veřejných míst v městské struktuře s rozlehlou zelenou plochou. Proto bylo pro zadání zvoleno motto: „Park u řeky. Divoký i udržovaný. Industriální. Holešovický. Komunitní.“ Velkým tématem v té době byla i klimatická situace měst. MČ Praha 7 v roce 2019 vyhlásila klimatickou nouzi a zavázala se hledat opatření, která povedou ke zlepšení aktuální situace. Z tohoto pohledu byla realizace parku velkou příležitostí.

Podstatnou stránkou zadání byla i ekonomická udržitelnost řešení. Aby některé věci nebyly ze strany odborné poroty podceněny, byla tato porota doplněna o odborné znalce ve specifických oblastech (záplavové území, následná údržba, posouzení vhodnosti navržených taxonů zeleně atd.). Jednalo se zejména o zástupce institucí, které se budou podílet na následném povolovacím řízení.

Do soutěže se přihlásilo 20 soutěžních návrhů, které představovaly široké spektrum odborných názorů na dané území a řešení parku. Byly uděleny ceny za 1. a 2. místo a čtyři návrhy byly oceněny odměnou za inspirativní řešení. Vítězem a také osloveným týmem pro zpracování další fáze projektu byl zvolen ateliér YYYY. Koncept návrhu se opírá o industriální minulost, která hraje zejména v materiálovém řešení a detailech důležitou roli, celkové řešení je založeno na „rozprscích“, parkových náměstích zapojených do parku paprskovitou cestní sítí. Zcela neopominutelnou roli v tomto návrhu pak hraje práce s vegetací.

Norské fondy aneb za jak dlouho je možné postavit park? (2020-2024)

Koncem roku 2020 se objevila možnost kofinancování projektu z Norských fondů. Podmínky této otevřené výzvy byly konkrétně nastaveny následovně: maximálně 26 milionů Kč, termín čerpání do 30. 4. 2024. Je reálné povolit a postavit park za tři a půl roku? Vskutku nesnadný úkol.

Vidina výrazné finanční podpory projektu a tím i jeho realizovatelnosti nakonec rozhodla, žádost byla podána a v květnu 2021 byla na základě rozhodnutí ministerstva životního prostředí schválena dotace ve výši 21 milionů korun. Díky podpoře z Norských fondů se podařilo zrealizovat několik velmi úspěšných interaktivních seminářů v základních a mateřských školách na téma voda – o její cestě a koloběhu. Proběhla i výtvarná soutěž pro děti ze základních škol na téma řeka ve městě. Jedno z vítězných děl se dokonce stalo předlohou pro oficiální logo nového parku. V květnu 2022 byla uspořádána mezinárodní konference věnovaná motivu města a řeky, koncepci a rozvoji nábřeží i šetrnému přístupu k původním technickým a architektonickým prvkům v cenném přírodním

prostředí. Všechny tyto aktivity měly přiblížit problematiku vody ve městě, klimatických změn a vlivu lidské činnosti na životní prostředí.

Povolování projektu (2021-2023)

Dle smlouvy uzavřené s dodavatelem bylo na vypracování projektové dokumentace, zajištění a zapracování vyjádření dotčených orgánů státní správy a získání kladného rozhodnutí stavebního úřadu osm měsíců. To se zdá jako dlouhá doba, avšak v centru města je to jenom zdání. K projektu se vyjadřuje řada institucí, přičemž každá má jasný názor, co má řešené území splňovat, a více než často zasahují do návrhu způsobem, jenž je z autorského pohledu nepřiměřený.

Nakonec se potvrdily obavy ohledně projednávání stavby v aktivní zóně záplavového území. Zajištění stanoviska správce vodního toku se přes veškeré úsilí a dobrou vůli všech zúčastněných protáhlo na sedm měsíců. Následné povolení projektu na stavebním úřadu už proběhlo hladce a v září roku 2022 bylo vydáno společné povolení, jemuž byla v listopadu vyznačena právní moc.

Na konci tohoto odstavce je potřeba dodat, že ani právní moc rozhodnutí stavebního úřadu nedává jistotu, že park bude moci být dokončen. Území protínají staré nefunkční koleje, které mají v parku své místo jako relikty industriální minulosti. Bohužel však soukromý vlastník sousedního přístavu, do něž tyto koleje ústí, je přesvědčen, že se jedná o jeho majetek a že vznik parku není v souladu s provozováním přístavu. Realizace parku se tak dostala pod právní palbu této společnosti a přes veškeré logické argumenty a snahu městské části vyjít sousedovi parku vstříc probíhá i v tuto chvíli několik soudních řízení, která visí jako Damoklův meč nad budoucností parku U Vody.

Výběr zhotovitele a realizace (2022-2024)

V prosinci 2022 byla oficiálně zveřejněna výzva podání nabídek na zhotovitele parku. Lhůta na podání nabídek byla stanovena na druhou polovinu ledna 2023. Jak to tak chodí v situacích, kdy není příliš času, musela být zákonná lhůta postupně prodlužována s ohledem na dotazy i následné námítky. Uzavření smlouvy se zhotovitelem Environmental Building došlo v druhé půlce dubna 2023. Realizace měla být zahájena předáním staveniště, které proběhlo v květnu 2023. Fakticky však byly práce v parku zahájeny o dva měsíce později. Nespokojenost s pomalým rozjezdem stavby projevovala i veřejnost, která opakovaně reklamovala, že se na stavbě nic neděje, přestože je staveniště oplocené. V té době byl park již velmi oblíbený, což dokazuje jeho návštěvnost, která v letních měsících před zahájením realizace dosahovala i více než 500 návštěvníků denně. Proto i navzdory zajištění prostupnosti parku v průběhu stavby, kdy to práce umožňovaly, docházelo k pronikání veřejnosti na staveniště a narušování stavby. Ničení součástí zajištění staveniště bylo na denním pořádku a znamenalo pro stavbu značné výdaje i celkové zdržení prací.

Je polovina roku 2024, uplynulo tedy téměř desetiletí od zahájení příprav nového parku. To je poměrně dlouhá doba, ale realizace stále není dokončena. V poslední době došlo k otevření části parku v předstihu před finálním termínem předání kompletní stavby, aby jej obyvatelé mohli s příchodem letního počasí využívat. Současně se tím otevřelo významné propojení pro pěší a cyklisty směrem do Stromovky. Cyklostezka i stezka kolem řeky je dokončena. Počínající zelení prosvítá nová cestní síť, workoutové hřiště, proběhla nová výsadba. Stavební práce se blíží do cílové rovinky. Doufáme, že tento článek vnese trochu pochopení do procesu, který má mnoho vrstev, podílí se na něm mnoho aktérů a na cestě k jeho realizaci čeká mnoho často překvapivých překážek.

→ Text vychází z článku, jenž byl sepsán pro časopis Urbanismus a územní rozvoj, www.uur.cz.

↓

Projektant: YYYY, s. r. o.

Zhotovitel: ENVIRONMENTAL BUILDING a.s.

→ Projekt byl podpořen účelovou dotací z magistrátu hl. m. Prahy a grantem z Norských fondů „Financováno z Fondů EHP a Norska 2014–2021 – program CZ-ENVIRONMENT“.

→ www.praha7.cz/park-u-vody

<https://www.praha7.cz/pribeh-parku-u-vody>